

Spravedlivá odplata, pomsta nebo zločiny proti lidskosti?

OTOKAR LÖBL

Tato výstava byla zahájena v květnu 2006 v Lounech a potom byla v Děčíně, Kadani, Chomutově, Žatci, v Teplicích, Liberci, Litoměřicích a v Mostě. Z české i z německé strany nám bylo vyčítáno, že je vytržená ze souvislosti, že přepisujeme dějiny a někteří sudetští Němci považují dokonce tuto výstavu v tisku za trojského koně české propagandy. Proto mi dovoluňte několik stručných poznámek a doplňků k úvodní řeči prezidenta Federace nezávislých spisovatelů pana Eduarda Vacka.

Tato výstava si klade za úkol dokázat pomocí historických dokumentů, že tzv. „divoké vyhnání a excesy“ na německém obyvatelstvu v pohraničí po skončení války bylo organizováno a provedeno Svobodovou armádou¹, jejími pomocnými složkami a s pomocí sovětských poradců². Výstava není dokumentací celkového komplexu vyhnání (odsunu) Němců a politické zodpovědnosti za toto bezpráví.

Výstava rozhodně nehodlá, nemůže a nechce přikrývat zločiny nacistů na území České republiky. Zlikvidování a zavraždění skoro celé židovské komunity na území republiky v koncentračních táborech, soustřeďování židů v Terezíně, odkud byl vypraven český rodinný tábor do Osvětimi, ve kterém byla celá rodina mého otce. Toto nebyly jen Lidice, Ležáky, Malín a popravy a mučení na Pankráci a v Pečkárně. Nejhorší však byl ten denní a obyčejný teror, spojený z udáváním vlastních sousedů a následným masovým nočním zatýkáním, když lidé zmizeli beze stop a byli popravováni na tajných místech v Čechách, Německu nebo deportováni do pracovních táborů. Nacisti potřebovali totiž klid v českých zemích, které pro ně byly důležitou zbrojovkou pro německou armádu. Proto byl Heydrichem³ vydán příkaz, aby se tyto akce konaly v zátíši. Zaměřil se v první řadě na českou inteligenci, studenty a česky smýšlející měšťanstvo. Neboť tito nebyli pro válečnou produkci potřební. V této filosofii hned po

válce pokračovala Národní fronta svou diktaturou pod vedením KSČ, která fakticky přebrala moc již na základě Košického [vládního] programu⁴, ve kterém se jí dostalo do ruky klíčové ministerstvo vnitra, obrany a zemědělství. Únor 1948 byl již pouze kosmetickou úpravou mocenských vztahů. Podrobně je toto popsáno a doloženo dokumenty v časopisu *Soudobé dějiny*, které již vyšly knižně ve vydání Ústavem pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky.

S pomocí sovětských poradců a specialistů z NKVD připravovaly svoje plány již v Sovětském svazu a tzv. čistka pohraničí od německého elementu byla pouze generální zkouškou na to, co čekalo Českou republiku v padesátých letech. Vyčištění české inteligence a pokus o vytvoření nové proletářské inteligence a nového ideálního státu. Severní Čechy sloužily k tomuto úkolu jako laboratoř socialistického inženýrství⁵. K pochopení poválečných událostí není nutné pouze znát co jim předcházelo, ale také co jim následovalo.

Tato výstava klade v podstatě otázku, byla to spravedlivá odplata, pomsta nebo zločiny proti lidskosti? Dokumentuje činy konkrétních lidí a skupin, a tím vylučuje kolektivní vinu za tyto zločiny, nikoliv však morální zodpovědnosti.

Tato brožura není katalog výstavy, pouze úvodem do problematiky. Podrobnější dokumentace je na internetových stránkách www.heimatkreis-saaz.de.

České a německé znění textu je od sebe rozdílné (pozn. vydavatele).



Otokar Löbl 2009 v Postoloprty (archiv Nadační spolek Žatec)

POZNÁMKY

1. Svobodova armáda byla 1. československá brigáda pod vedením brigádního generála Svobody, která jako první překročila hranice při osvobození Československa.

2. Viz. Politické a vojenské řízení k případu Postoloprty s. 469.

3. Reinhard Heydrich (1904-1942), zástupce říšského protektora pro Čechy a Moravu byl při atentátu 27. května 1942 těžce zraněn a následně za několik dní zemřel. Jako odplata byly vypáleny vesnice Lidice a Ležáky a muži zastřeleni a ženy a děti zavražděny do koncentračních táborů, kde většinou také nepřežily.

4. Košice byly krátce po osvobození Rudou armádou krátkou dobou hlavní městem Československa. Zde schválila provizorní Československá vláda 5. dubna 1945 tzv. „Košický (vládní) program“, který se

zakládal převážně na návrhu moskevského vedení KSČ. Tento spočíval mimo jiné ve zřízení lokálních a regionálních „národních výborů“ podle příkladu sovětů jako politických, hospodářských a kulturních řídicích orgánů společnosti, které vycházejí z principů přímé demokracie. Ve skutečnosti byly tyto zřízení revolučně a spontánně, a v těchto výborech dominovali komunisté. To platilo většinou v oblastech, které byly převážně osídleny německým obyvatelstvem. Tato pod sovětským vlivem vzniklá „národní fronta“, ve které byly zastoupeny i občanské lidové strany tvořila až k volbám v roce 1946 vládu.

5. Viz Matěj Spurný: Nejsou jako my. Česká společnost a menšiny v pohraničí (1945-1960). Antikomplex Praha 2011.